Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2016:112

LS 2015-0997

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Regionbildning i Stockholms län

§ 291
Regionbildning i Stockholms län
LS 2015-0997

Ärendebeskrivning
Sammanfattande redogörelse av genomförda dialoger med länets kommuner om en eventuell regionbildning i Stockholms län.

Beslutsunderlag
Arbetsutskottets protokollsutdrag den 22 november 2016
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 31 oktober 2016

Förslag och yrkande
På sammanträdet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 9 november 2016 (bilaga).

Följande yrkande framförs:
Bifall från ordföranden Torbjörn Rosdahl (M) till landstingsrådsberedningens förslag.
Bifall från Ninos Maraha (L), Ella Bohlin (KD) och Gustav Hemming (C) till Liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets gemensamma tilläggsyrkanden (bilaga). Bifall från Erika Ullberg (S), Susanne Nordling (MP) och Gunilla Roxby Cromvall (V) till Liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets gemensamma tilläggsyrkanden.

Proposition
Ordföranden ställer först landstingsrådsberedningens förslag mot avslag och finner att landstingsstyrelsen bifaller förslaget.

Därefter ställer ordföranden Liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets gemensamma tilläggsyrkanden mot avslag och finner att landstingsstyrelsen bifaller tilläggsyrkandena. Votering begärs och genomförs.

Votering
Den som röstar för bifall till Liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets gemensamma tilläggsyrkanden röstar ja, den som röstar för avslag röstar nej. Voteringen utfaller med 12 ja-röster mot 8 nej-röster. Voteringslista bifogas protokollet.

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen beslutar *dels* föreslå landstingsfullmäktige besluta

att godkänna redovisningen av Stockholms läns landstings genomförda dialoger med länets kommuner om en eventuell framtida regionbildning i Stockholms län.

att godkänna att ansökan om landstingets övertagande av det regionala utvecklingsansvaret i Stockholms län från och med den 1 januari 2019 härmed sänds till regeringen, i enlighet med bilagt förslag

att uppdra åt landstingsstyrelsen, att påbörja nödvändiga organisatoriska förändringar som en del i förberedelsen för att Stockholms läns landsting ska överta det regionala utvecklingsansvaret från och med den 1 januari 2019. Dessa organisatoriska förändringar ska innefatta en tillfällig projektorganisation med uppgift att bland annat ta fram förslag på hur Stockholms läns landsting kan anpassa och utveckla sin politiska organisation, tjänstemannaorganisation och verksamhet för att åta sig det regionala utvecklingsansvaret från och med den 1 januari 2019

dels - under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut - för egen del besluta

att uppdra åt landstingsdirektören att påbörja nödvändiga organisatoriska förändringar som en del i förberedelsen för att Stockholms läns landsting ska överta det regionala utvecklingsansvaret från och med den 1 januari 2019. Dessa organisatoriska förändringar ska innefatta en tillfällig projektorganisation med uppgift att bland annat ta fram förslag på hur Stockholms läns landsting kan anpassa och utveckla sin politiska organisation, tjänstemannaorganisation och verksamhet för att åta sig det regionala utvecklingsansvaret från och med den 1 januari 2019

att uppdra åt landstingsdirektören att senast den 28 februari 2017 inrätta den tillfälliga projektorganisationen som ska inleda arbetet med nödvändiga organisatoriska förändringar i syfte att få till stånd en väl genomförd regionbildning, inklusive en anpassad och utvecklad politisk- och tjänstemannaorganisation och verksamhet i landstinget, samt att arbetet kontinuerligt återrapporteras till ett politiskt beredningsorgan med bred förankring

att medel för nödvändiga organisatoriska förändringar tas från befintlig budget.

Reservation
Torbjörn Rosdahl (M), Kristoffer Tamsons (M), Marie Ljungberg Schött (M), Pehr Granfalk (M), Lennart Kalderén (M), Cecilia Löfgreen (M) och Pia Helleday (M) reserverar sig skriftligt mot beslutet om bifall till tilläggsyrkandena (bilaga).
Per Carlberg (SD) reserverar sig muntligt mot beslutet om bifall till tilläggsyrkandena.

Beslutsexpediering:
Landstingsfullmäktige, Akt

Bilaga § 291

Voteringslista
Landstingsstyrelses sammanträde den 22 november 2016
Punkt nr 34, Regionbildning i Stockholms län, LS 2015-0997
Votering nr 1 av 1

Namn	**Ja**	**Nej**	**Avstår**
Ninos Maraha, 1:e vice ordförande (L)	X		
Erika Ullberg, 2:e vice ordförande (S)	X		
Kristoffer Tamsons (M)		X	
Marie Ljungberg Schött (M)		X	
Pia Helleday (M)		X	
Pehr Granfalk (M)		X	
Lennart Kalderén (M)		X	
Cecilia Löfgreen (M)		X	
Ella Bohlin (KD)	X		
Gustav Hemming (C)	X		
Dag Larsson (S)	X		
Jens Sjöström (S)	X		
Talla Alkurdi (S)	X		
Anders Lönnberg (S)	X		
Susanne Nordling (MP)	X		
Tomas Eriksson (MP)	X		
Malin Karlsson (MP)	X		
Gunilla Roxby Cromvall (V)	X		
Per Carlberg (SD)		X	
Torbjörn Rosdahl, ordförande (M)		X	
Summa	**12**	**8**	

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2016-11-09

LS 2015-0997

Landstingsstyrelsen

Regionbildning i Stockholms län

Föredragande landstingsråd: Gustav Hemming

Ärendebeskrivning

Sammanfattande redogörelse av genomförda dialoger med länets kommuner om en eventuell regionbildning i Stockholms län.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att godkänna redovisningen av Stockholms läns landstings genomförda dialoger med länets kommuner om en eventuell framtida regionbildning i Stockholms län.

Landstingsrådsberedningens motivering

I Stockholms läns landstings budget för 2017 beslutades det att landstinget skulle bjuda in länets kommuner till samtal kring regionbildning. Detta i syfte att besvara de frågeställningar som framkommit under den remissrunda som ägde rum mellan 2015-11-01 och 2016-02-28. Remissrundan kom till för att möjliggöra länets kommuner att yttra sig över en eventuell regionbildning och avsikten med den aktuella dialogprocessen var att bidra till ytterligare förankring, transparens och tydlighet i frågan. Stockholmsregionens snabba utveckling kräver ett gott samarbete mellan landstinget och kommunerna i viktiga utvecklingsfrågor.

Utgångspunkten för dialogerna var bland annat frågor om vad en regionbildning formellt innebär, vad kommunerna har för förväntningar på en regionbildning och hur landstinget och kommunerna kan och bör samverka i regionala utvecklingsfrågor. Dialogerna inleddes med en presentation från landstingets sida varefter kommunerna fick möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter. Detta format bidrog till en strukturerad

diskussion kring de frågeställningar som kommunerna hade lyft fram under remissrundan samt för- och nackdelarna med en eventuell regionbildning. I dialogerna med kommunerna lyftes bland annat önskemål om tydligare strukturer för samverkan, tydliggörande hur landstinget avser axla det eventuella nya ansvaret samt att det hade varit önskvärt att beslutsunderlaget belyst för- och nackdelarna med en regionbildning i Stockholms län på ett grundligare sätt. En enskild dialog genomfördes med Stockholms stad som avstyrker förslaget att bilda region. Kommunerna uppmuntrades även att inkomma med vidare frågor till landstinget efter dialogerna om behovet uppkom.

Stockholms läns landsting eftersträvade ett brett deltagande under dialogerna där en mångfald av åsikter och tankar representerades, vilket även realiserades. För att generera en bredd i representationen inbjöds tre politiska företrädare från samtliga kommuner i länet till de fyra dialogtillfällena, samt det separata mötet med Stockholms stad, och drygt 20 kommuner närvarade med företrädare från både majoritet och opposition vilka gav sin syn på regionens utveckling och styrning.

Beslutsunderlag
Arbetsutskottets protokollsutdrag den 22 november 2016 (kompletteras till ärendet senare)
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 31 oktober 2016

Torbjörn Rosdahl

Gustav Hemming

Carl Rydingstam

Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsen
Liberalerna, Kristdemokraterna, Centerpartiet

Förslag till beslut
2016-11-22
LS 2015-0997

Ärende 34

Regionbildning i Stockholms län

Liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet yrkar följande tillägg till landstingsrådsberedningens förslag:

Landstingsstyrelsen beslutar *dels* föreslå landstingsfullmäktige besluta

att godkänna att ansökan om landstingets övertagande av det regionala utvecklingsansvaret i Stockholms län från och med den 1 januari 2019 härmed sänds till regeringen, i enlighet med bilagt förslag

att uppdra åt landstingsstyrelsen, att påbörja nödvändiga organisatoriska förändringar som en del i förberedelsen för att Stockholms läns landsting ska överta det regionala utvecklingsansvaret från och med den 1 januari 2019. Dessa organisatoriska förändringar ska innefatta en tillfällig projektorganisation med uppgift att bland annat ta fram förslag på hur Stockholms läns landsting kan anpassa och utveckla sin politiska organisation, tjänstemannaorganisation och verksamhet för att åta sig det regionala utvecklingsansvaret från och med den 1 januari 2019

dels - under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut - för egen del besluta

att uppdra åt landstingsdirektören att påbörja nödvändiga organisatoriska förändringar som en del i förberedelsen för att Stockholms läns landsting ska överta det regionala utvecklingsansvaret från och med den 1 januari 2019. Dessa organisatoriska förändringar ska innefatta en tillfällig projektorganisation med uppgift att bland annat ta fram förslag på hur Stockholms läns landsting kan anpassa och utveckla sin politiska organisation, tjänstemannaorganisation och verksamhet för att åta sig det regionala utvecklingsansvaret från och med den 1 januari 2019

att uppdra åt landstingsdirektören att senast den 28 februari 2017 inrätta den tillfälliga projektorganisationen som ska inleda arbetet med nödvändiga organisatoriska förändringar i syfte att få till stånd en väl genomförd regionbildning, inklusive en anpassad och utvecklad politisk- och tjänstemannaorganisation och verksamhet i landstinget, samt att arbetet kontinuerligt återrapporteras till ett politiskt beredningsorgan med bred förankring

att medel för nödvändiga organisatoriska förändringar tas från befintlig budget.

Stockholmsregionen befinner sig mitt uppe i en historisk expansionsfas, befolkningen ökar snabbt och vi blir en allt viktigare ekonomisk spelare på den globala arenan. Detta är en positiv utveckling som medför att vår konkurrenskraft stärks och att mångfalden i regionens service- och kulturutbud ökar.

Men en snabb tillväxt inbegriper även en viss växtvärk, vilket kräver ett engagerat ledarskap och ett tydligt ansvarsutkrävande i politiken. Stockholms läns befolkning har ökat med närmare 50 procent sedan det nuvarande landstinget bildades 1971. Det är därför hög tid att Stockholms läns landsting ser över sin nuvarande organisation baserat på de omvärldsförändringar som har skett de senaste 45 åren och anpassar den till en ny tid med nya utmaningar.

Regeringen har uttalat att de landsting som önskar har möjlighet att bli regioner. Därför vill vi att Stockholms län följer övriga Sveriges exempel och ansöker om att bilda region. Behovet av samordning och handlingskraft är större än någonsin. Trots det återfinns en olycklig kraftsplittring på regional nivå mellan ett landsting som har tunga uppdrag i hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, forskningssamarbete och regionplanering, och en länsstyrelse som har ansvar för infrastrukturplanering, kompetensplanering, tillväxt och regional utveckling.

Uppdelningen av funktioner och ansvar kring regionala utvecklingsfrågor mellan det folkvalda landstinget och länsstyrelsen riskerar att medföra bristande fokus och administrativa merkostnader som försvagar regionen i den internationella konkurrensen. Denna otydliga anvarsfördelning har bl.a. OECD lyft

fram som en av Stockholmsregionens främsta svagheter. Uppdelningen behöver reformeras genom att Stockholms läns landsting ombildas till region.

Genom en regionbildning så stärker vi invånarnas möjlighet till ansvarsutkrävande, samtidigt som den regionala handlingskraften ökar utan att det kommunala självstyret påverkas. Denna punkt är viktig att understryka. Regionbildningen är ett led i att stärka samarbetet i Stockholmsregionen, ingen makt tas från kommunerna, utan ambitionen är tvärtom att samverkan med kommunerna ska ges tydligare form än den har idag när det regionala utvecklingsansvaret är uppdelat på två organ. En regionbildning kommer därmed inte bara landstinget till nytta ytan stärker även kommunernas möjligheter att påverka regeringen i frågor av stor lokal betydelse genom att samverka med den nya regionen. Regionen kan utgöra en tydlig samarbetspart för Storstockholms kommuner när det kommer till bostadsbyggande, transporter och minskad trängsel, klimat- och miljöarbete, högre utbildning och forskning, stadsutveckling och landsbygdsutveckling och tillgång till grönområden.

Landstinget har under året ställt frågan till vårt läns 26 kommuner och en klar majoritet är positiva till en regionbildning. Endast två kommuner uttryckte sig negativt i samrådet, Stockholms stad och Danderyd, och ett fåtal valde att inte ta ställning. Därutöver har vi under snart tre mandatperioder haft en klar politisk majoritet i landstinget för att bilda region, och både regeringen och våra partier i riksdagen är positiva till fler regionbildningar.

I arbetet med en regionbildning ska landstinget utgå från de synpunkter som lyfts fram i de dialoger med länets kommuner som landstinget genomförde efter remissrundan. Det gäller särskilt samverkansformer med kommuner, länsstyrelsen, omkringliggande regioner och övriga aktörer samt axlandet av en bredare samordnande roll inom det regionala utvecklingsansvaret. Arbetet ska också regelbundet rapporteras till och förankras med landstingets gruppledare, Tillväxt- och regionplanenämnden samt med Arbetsutskottet eller annan genom särskilt beslut tillsatt arbetsgrupp med partipolitisk bredd. Med kommunsamrådet och en bred landstingsmajoritet i ryggen kommer Stockholms läns landsting därför att ansöka om regionbildning i syfte att tillvarata vår fulla utvecklingskraft och bygga ett mer hållbart och än attraktivare Stockholm.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

En överflyttning av det regionala utvecklingsansvaret till landstinget bör inte innebära ökade nettokostnader för Stockholms läns landsting eftersom arbetsuppgifter inte nyskapas utan flyttas från

länsstyrelsen till Stockholms läns landsting. De senaste årens regionbildning har fastställt praxis om att 95 procent av det statliga anslaget för regionala tillväxtåtgärder i länen tillfaller landstinget, medan fem procent ligger kvar på länsstyrelsen. De sammantagna kostnaderna för en regionbildning bedöms därför vara möjliga att inrymma inom befintliga ekonomiska ramar.

Landstingets ekonomiska läge innebär att nödvändiga resurser för att planera, implementera och kommunicera en regionbildning i huvudsak måste frigöras genom omprioritering av befintliga resurser. På medellång sikt bedöms regionbildningen ge små effekter på regionens ekonomi. På längre sikt är de ekonomiska effekterna av en regionbildning beroende av hur väl regionbildningen genomförs och huruvida den nya regionen ges goda institutionella förutsättningar att sköta sitt uppdrag effektivt och att successivt anpassa verksamheten till förändrade omvärldsförutsättningar.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 ska hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

2016-11-22

Diarienummer
LS 2015-0997

Till regeringen

Ansökan om överföring av det regionala utvecklingsansvaret i Stockholms län till Stockholms läns landsting

Ansökan

Stockholms läns landsting ansöker i enlighet med lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län om att överta det regionala utvecklingsansvaret från Länsstyrelsen i Stockholms län från den 1 januari 2019.

Beredningen av ansökan

Landstingsfullmäktige beslutade den 16 – 17 juni 2015 (LS 2015-0039, att-sats 45) att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra en översyn av uppdelningen av beslutsfattandet inom Stockholmsregionen samt utreda konsekvenserna av en regionbildning för Stockholms läns landsting. Landstingsfullmäktige beslutade den 14 – 15 juni 2016 (LS 2016-0257, att-sats 18) att uppdra åt landstingsstyrelsen att fortsätta förberedelsearbetet inför en eventuell regionbildning.

Landstingsstyrelsen beslutade den 6 oktober 2015 att skicka ett förslag om att ansöka om regionbildning i Stockholms län på remiss till länets kommuner, utifrån det uppdrag som landstingsfullmäktige gav den 16 – 17 juni 2015. Kommunerna ombads att senast den 29 februari 2016 besvara frågan om man tillstyrker en sådan ansökan. Av länets 26 kommuner svarade 25 kommuner på remissen. Det var 19 kommuner som tillstyrkte förslaget, två avstyrkte och fyra varken tillstyrkte eller avstyrkte.

Sammanfattningsvis visade remissvaren ett brett stöd från kommunerna för att landstinget ska ansöka hos regeringen om att bilda region. Kommunerna framförde i sina remissvar att en regionbildning kan bidra till en regional kraftsamling i Stockholmsregionen, bättre samordning mellan infrastruktur och kollektivtrafik och ökad möjlighet till ansvarsutkrävande för medborgarna. Merparten av kommunerna hade även synpunkter, frågor och förslag på fortsatt process. En återkommande synpunkt var behovet av samverkan mellan landstinget och kommunerna i en fortsatt process.

Stockholms läns landsting har vidare genomfört dialoger med politiska representanter från kommunerna i syfte att följa upp och besvara de frågor som ställdes av kommunerna i remissvaren, samt inleda en diskussion om hur samverkan kan utvecklas mellan kommunerna och landstinget i en eventuell framtida region. Drygt 20 kommuner deltog i dialogerna i september 2016, ofta med representanter från både majoritet och opposition. En enskild dialog genomfördes med den politiska ledningen i Stockholms stad i oktober 2016. Utgångspunkten för de genomförda dialogerna var frågor om vad en regionbildning innebär, förväntningar på en eventuell regionbildning i Stockholms län och hur landstinget och kommunerna kan och bör samverka i regionala utvecklingsfrågor i en eventuell framtida region.

Bilagor:
Protokollsutdrag från landstingsfullmäktiges sammanträde den 13 december 2016
Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Landstingsstyrelsen

Moderaterna

RESERVATION
2016-11-22
LS 2015-0997

Regionbildning i Stockholms län

Frågan om regionbildning för Stockholms läns landsting handlar dels om hur befogenheter ska fördelas mellan olika organ, dels om hur förhållandet mellan dessa organ ska se ut.

Stockholms läns landsting har redan i dag en mängd undantag och specialregleringar som gör att frågan om regionbildning är mindre avgörande än på andra håll i landet. Det finns ändå ett antal anledningar till att vi fortfarande anser att Stockholms läns landsting inte bör ombildas till region.

Den första är inställningen hos kommunerna. I svaren på landstingets remiss framgår att det finns obesvarade frågor och farhågor från många kommuner. Även om de kommuner som är positiva till regionbildning är fler till antalet, återstår många andra som ser problem. Bland dessa märks i första hand Stockholms stad, som vädjar till landstinget att avvakta med regionbildningen.

Vår uppfattning är att en ombildning till region kräver en bred uppslutning för att bli lyckad. Utan Stockholms stad, med dess särställning bland länets kommuner, ser vi svårigheter med förankringen. Landstinget bör därför invänta en förändrad hållning bland länets kommuner, i synnerhet Stockholms stad, innan en regionbildning inleds.

Den andra är motiven för ombildningen i sig. Det går att hävda att effekten av en ombildning är begränsad och att invändningarna därför borde vara få. På motsvarande sätt går det dock att ifrågasätta genomförandet av en byråkratisk reform där förändringarna och därmed vinsterna är begränsade.

Vi moderater är starka anhängare av subsidiaritetsprincipen - tanken att beslut ska fattas på lägsta ändamålsenliga nivå. Beslut ska fattas på ett för invånarna begripligt och transparent sätt. Det är svårt att se på vilket sätt en regionbildning gör besluten mer lättbegripliga eller för besluten närmare invånarna i Stockholms län.

Den tredje anledningen är kopplad till frågan om storregioner i Sverige. Trots att frågorna formellt inte är kopplade till varandra, bör landstinget invänta besked om hur riksdagen ställer sig till den mer övergripande frågan om storregioner. Detta eftersom även denna fråga kan komma att påverka Stockholms läns landstings organisatoriska förutsättningar.

Oavsett vilken organisationsform landstinget väljer att anta, är det viktigt att beslutet efter att det har fattats följs upp och genomförs på rätt sätt, med bred uppslutning av landstingets företrädare.

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-10-31

LS 2015-0997

Handläggare:
Clara Wahren

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -11- 03
Dnr. LS 2015-0997
Rokel I

Landstingsstyrelsens
arbetsutskott

Regionbildning i Stockholms län

Ärendebeskrivning

Sammanfattande redogörelse av genomförda dialoger med länets kommuner om en eventuell regionbildning i Stockholms län.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 31 oktober 2016

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att godkänna redovisningen av Stockholms läns landstings genomförda dialoger med länets kommuner om en eventuell framtida regionbildning i Stockholms län.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Landstingsfullmäktige har vid behandling av SLL Mål och budget 2016 och SLL Mål och budget 2017 beslutat att ett arbete ska påbörjas för att i dialog med länets kommuner pröva frågan om att bilda region. Fullmäktige framhåller i SLL Mål och budget 2016 att Stockholmsregionens snabba befolkningstillväxt ökar behovet av samling kring regionens gemensamma frågor och en tydlig struktur för beslutsfattande inom regionen. Vidare anges att uppdelningen av funktioner och ansvar kring regionala utvecklingsfrågor mellan det folkvalda landstinget och länsstyrelsen riskerar att medföra sämre fokusering och administrativa merkostnader som försvagar regionen i den internationella konkurrensen. Därför behöver denna uppdelning ses över med möjlig konsekvens att Stockholms läns landsting ombildas till region.

Landstingsstyrelsen har den 11 november 2015 fattat beslut om att sända ett förslag om att bilda region på remiss till kommunerna, i enlighet med landstingsfullmäktiges beslut. Samtliga kommuner utom en har yttrat sig; 19 har tillstyrkt, två har avstyrkt och fyra kommuner har varken tillstyrkt eller avstyrkt.

Stockholms läns landsting har bjudit in politiska representanter från samtliga kommuner i länet till dialog för att besvara frågor från remissrundan. Dialoger har genomförts med deltagande politiker från drygt 20 kommuner vid fyra olika dialogtillfällen i september 2016. En enskild dialog har genomförts med Stockholms stad i oktober 2016. I dialogerna lyftes frågan om invånarnas nytta av en regionbildning. Dessutom framkom bland annat en önskan om tydliga strukturer för samverkan, ett tydliggörande från landstinget kring hur det nya ansvaret kommer att axlas samt hur regionbildningen förhåller sig till en eventuell länssammanslagning med Gotland. Stockholms stad framhöll att de inte ser någon nytta med en regionbildning.

Bakgrund
Regionbildning innebär att landstinget tar över ansvaret för regional utveckling från länsstyrelsen. De uppgifter som skulle föras över från länsstyrelsen till landstinget vid en regionbildning är specificerade i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län:

- Utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin.
- Besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete.
- Följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet.
- Utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram.
- Upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur.
- Samverka med länets kommuner, länsstyrelsen och övriga berörda statliga myndigheter samt med företrädare för berörda organisationer och näringslivet i länet.

Det regionala utvecklingsansvaret i Sverige axlas för närvarande av tio regioner, sju samverkansorgan (regionförbund) och fyra länsstyrelser. I Stockholms län är det länsstyrelsen som har utvecklingsansvaret. I 7 kap. plan- och bygglagen (2010:900) regleras regionplanering. I 7 kap. 4 § framgår att bestämmelser om regionplanering i Stockholms län finns i lag (1987:147) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län, vilken ger landstinget en särskild roll som regionplaneorgan.

Regeringen har uttalat att de landsting som så önskar ska ges möjlighet att ta över det regionala utvecklingsansvaret och bilda regioner. Från och med den 1 januari 2017 blir Stockholms län det enda län där utvecklingsansvaret vilar på länsstyrelsen.

Landstingsfullmäktige har i SLL Mål och budget 2016, LS 2015-0039 och LS 1312-1542, den 16-17 juni 2015 beslutat att ett arbete ska påbörjas för att i dialog med länets kommuner pröva frågan om att bilda region. I SLL Mål och budget 2017, LS 2016-0257, har landstingsfullmäktige den 14-15 juni 2016 beslutat att landstinget bör förbereda sig på att det kan bli aktuellt med en regionbildning för Stockholms län under de närmaste åren. I förberedelsearbetet bör det ingå att se över framtida samarbetsformer kring regional utveckling i dialog med bl.a. kommunerna i Stockholms län. Landstingsfullmäktige anger vidare att innan Stockholms läns landsting tar ställning till att ansöka om att bilda region ska kommunernas frågeställningar besvaras och en dialog ska föras. Det är av stor vikt att ett eventuellt beslut om att bilda region vilar på ett brett stöd från länets kommuner. Landstingsstyrelsen ansvarar för att bereda frågan.

Regeringen har uttalat att en förutsättning för att ge ett landsting ansvar för regionala utvecklingsfrågor är att initiativet till förändring vilar på ett lokalt och regionalt initiativ. Kommunerna ska beredas tillfälle att yttra sig innan landstingsfullmäktige beslutar om att ansöka om att bilda region. Det finns däremot inte något krav från regeringen att ansökan får stöd från samtliga kommuner.

Landstingsstyrelsen beslutade den 11 november 2015 att sända ett förslag om att bilda region på remiss till kommunerna. Remissvaren skulle skickas in senast den 29 februari 2016. Frågan till kommunerna var om de tillstyrker en ansökan om regionbildning som omfattar nuvarande Stockholms län. Samtliga kommuner utom en har yttrat sig; 19 har tillstyrkt, två har avstyrkt och fyra kommuner har varken tillstyrkt eller avstyrkt. Merparten av kommunerna har även framfört synpunkter, frågor och lämnat förslag på fortsatt process för att hitta former för samverkan i en framtida regionbildning. Landstingsstyrelsens arbetsutskott fick den 22 mars 2016 en redogörelse av remissvaren.

Stockholms läns landsting har efter det att remissvaren kom in bjudit in tre politiska företrädare från samtliga kommuner i länet till dialog om en eventuell regionbildning i Stockholms län. Syftet var att följa upp och besvara de frågor som ställdes av kommunerna i remissvaren, samt inleda

en diskussion om hur samverkan kan utvecklas mellan kommunerna och landstinget i en eventuell framtida region.

Drygt 20 kommuner deltog i dialogerna som genomfördes under september 2016, ofta med representanter från både majoritets- och oppositionsföreträdare närvarande. En enskild dialog genomfördes med Stockholms stad i oktober 2016.

Överväganden
Utgångspunkten för de genomförda dialogerna har bl.a. varit frågor om vad en regionbildning innebär, förväntningar på en eventuell regionbildning i Stockholms län och hur landstinget och kommunerna kan och bör samverka i regionala utvecklingsfrågor i en eventuell framtida region. Nedan följer en sammanfattande redogörelse av de synpunkter som framkom i de genomförda dialogerna.

- Arbetet med de regionala utvecklingsfrågorna i Stockholms län anses ha varit ostrukturerat och detta skulle kunna förbättras med en regionbildning, men det är viktigt att även mindre kommuner får en tydlig roll i det arbetet. En eventuell regionbildning måste ta hänsyn till att alla kommuner har olika förutsättningar.

- Det framgick att det finns kritiska synpunkter på hur dialogen mellan kommunerna, landstinget och länsstyrelsen fungerar idag och att dessa bör utvecklas oavsett hur det i övrigt går med regionbildningen.

- De kommuner som tillstyrkte påpekar att de gjorde så med vissa förbehåll och utestående frågor. Det handlade framför allt om vad landstinget vill med en eventuell regionbildning och hur landstinget avser axla ett utvidgat uppdrag.

- Det fanns många frågor och viss oro kring den nationella processen med förslag om länssammanslagning av Stockholm och Gotland år 2023. Vissa såg den frågan som väsentlig för landstingets egen process om en eventuell regionbildning.

- Det efterfrågades en tydlig analys av för- och nackdelar för den enskilde länsinvånaren. Det framfördes också att det måste finnas en tydlighet för medborgaren kring vem som tar regionala beslut och hur ansvar kan utkrävas.

- Det framfördes att invånarna i Stockholms län rör sig över kommungränser på daglig basis och att det därför finns en förväntan hos många aktörer att infrastruktur och service håller ihop på regional nivå.

- Det fanns en oro kring att Stockholms stad ställer sig negativa till en regionbildning och det betonades att det behöver föras en särskild dialog med Stockholms stad oavsett den fortsatta processen.

- Det fanns önskemål om konkreta förslag på hur en framtida organisering och struktur för samverkan skulle kunna se ut, bl.a. avseende hur kommunerna kan ges inflytande utan att skapa komplexa och överlappande mötesstrukturer.

- Det framhölls att Kommunförbundet Stockholms Län, KSL, redan finns som ett samverkansorgan och att det som behövs är förbättrad dialog och samverkan i olika sakfrågor eller inom olika geografiska områden mellan landstinget och kommunerna.

- Det betonades att det kommunala självstyret inte får påverkas och att en regionbildning inte får innebära ytterligare en förvaltningsnivå med mandat att bestämma över kommunerna.

- Det framhölls även att en eventuell regionbildning inte får fastna i bilden av bara Stockholms län, utan måste se sambanden med omkringliggande län och regioner och möjligheterna att stärka relationerna över länsgränser i olika frågor.

- Det framfördes önskemål om ett förbättrat beslutsunderlag som belyser för- och nackdelar med en regionbildning i Stockholms län, samt för- och nackdelar med en eventuell region som omfattar Stockholms län och Region Gotland.

- Några önskade också en förnyad möjlighet till remissbehandling av förslag på framtida samarbetsreformer som berör kommunerna samt tydligare svar på hur kommunerna kan involveras i en process om utvecklad samverkan.

I dialogen mellan landstinget och Stockholms stad framförde Stockholms stad att de inte ser någon nytta med en regionbildning för Stockholms län. Istället framhölls bland annat att landstinget behöver jobba ännu bättre med det uppdrag som finns redan idag och fortsätta utveckla befintliga strukturer för samverkan.

Detta tjänsteutlåtande har tagits fram i samråd med tillväxt- och regionplaneförvaltningen.

Förvaltningen föreslår landstingsfullmäktige att godkänna denna redovisning av kommundialogerna.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Anne Rundquist
Tillförordnad landstingsdirektör